

Корнюков Ю.К.,

викладач кафедри дизайну

ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв, Україна

ПРО ВАЖЛИВІСТЬ ТЕОРІЇ ДИЗАЙНУ ЯК ЧАСТИНИ ПРОЦЕСУ ПРОЕКТУВАННЯ

Типи та способи сучасного мислення у дизайні вимагають чітко розуміти зміст слів «теорія дизайну». І це не так складно, як здається, але дизайнерам, і особливо початківцям дуже важливо розібратися з цим. Постараємося більш-менш зрозуміло та коротко відповісти на запитання «що таке теорія дизайну?»

Для початку про те, як ці два слова стосуються саме графічного дизайну, основне завдання якого полягає, перш за все, в якійсь оптимально-виразній діяльності художника-дизайнера. І він має бути готовий креативно та професійно обміркувати та здійснити будь-яке поставлене завдання. Зазвичай, такі завдання ставлять замовники або роботодавці, яких можна назвати глядачами. Графічний дизайн у сенсі просто повинен виконувати певну і зрозумілу комунікативну функцію передачі художнього образу від автора до глядача. До того ж хороші комунікативні навички це невід'ємна частина набору інструментів дизайнера. Робити красиві картини – це добре, але найважливіша частина процесу графічного дизайну відбувається ще до того, як ви візьмете фломастер та папір. Дизайнери повинні інтерпретувати потреби клієнтів, вміти досліджувати, розробляти концепції та знаходити баланс між естетикою та функціональністю. Саме такий підхід до розуміння базових основ у графічному дизайні ґрунтується на вивченні теорії, а це означає – правил, тенденцій, принципів.

Переважає більшість людей мають досить невиразне уявлення про те, чим займається графічний дизайнер. Створення логотипів для бізнесу? Редагування зображень у Photoshop? Проектування журнальної реклами? Створення ілюстрацій для книг чи WEB? Так, цим займаються дизайнери, але це лише елементи набагато більшої картини. Графічний дизайн всюди – від упаковки з печивом до плакату міжнародної виставки та процесу створення інтерфейсу програми. Поєднувати креативність зі стратегією, естетику з логікою, комунікацію зі знанням бренду скрізь, куди б ви не подивилися – ось, що дуже важливо. Графічні дизайнери мають нескінченні можливості залишити свій слід.

Насамперед, графічний дизайн – це ефективний спосіб візуально передати якусь ідею чи концепцію, а теорія – це система ідей, призначена для пояснення чогось. Простіше кажучи, теорія дизайну це система ідей, яка пояснює, як і чому дизайн працює. Дизайнери повинні знати, як все те, що вони розміщують у своїх проектах на сторінці або екрані, повідомляє, впливає, направляє, запрошує, спокушає і хвилює аудиторію. І власне теорія дизайну пояснює чому.

Що означає для дизайнера теорія дизайну? Теорія дизайну – це коли ми ставимо собі питання: "Чому мій процес проектування саме такий?" Якщо ви не можете відповісти на це питання на будь-якому етапі створення проекту, вам, ймовірно, потрібно ще трохи подумати. Висловлюючись інакше, неможливо написати роман не знаючи абетки.

У кожному дизайн-проекті повинні бути дотримані основні принципи дизайну. Кожен принцип є важливим, але те, як вони працюють разом, є найважливішою складовою, яку слід враховувати при спробі донести повідомлення, інформацію чи ідею до певної аудиторії. Серед основних принципів дизайну слід виділити наступні:

Принцип вирівнювання: вирівнювання елементів на сторінці створює візуальні зв'язки та створюється враження єдиного дизайну. Це дозволяє глядачеві бачити порядок, що робить перегляд легшим та зручнішим.

Принцип повторення: елементи, що повторюються, створюють асоціації і відомі певні елементи дизайну, якщо вони повторюються, можуть бути використані для швидкої і легкої ідентифікації бренду, публікації і т.п.

Принцип контрасту: Для створення контрасту достатньо використовувати два елементи, які повністю протилежні один одному, наприклад, класичний та сучасний шрифт або холодні та теплі кольори, великий та маленький розміри. Його використання створює ефект та акцент у дизайні.

Принцип ієрархії: Угрупування схожих речей близько один до одного передбачає, що вони якимось чином пов'язані один з одним – ієрархія є основою для створення організації в дизайні, допомагає користувачам орієнтуватися та розповідає, наскільки важливий кожен елемент.

Принцип балансу: Найочевиднішою темою, з якої потрібно розпочинати вдосконалення своїх композицій, є візуальна вага. Баланс – це вага, розподілена на сторінці залежно від того, як розміщені елементи. Є два види – симетричний баланс та баланс за напруженістю або асиметричний. Надає дизайну стійкість, структуру та створюється за рахунок масштабу та композиції, при цьому необхідно враховувати кольори, розміри та форми елементів.

Коли всі п'ять принципів працюють разом, вони створюють дизайн, який візуально привабливий і структурований таким чином, що зручність для читання та зручність для користувачів є ключовими елементами дизайну.

Теорія кольору та технічні характеристики кольору

Знання теорії кольору необхідне тому, що вона пояснює, як і навіщо використовувати певний колір або палітру кольорів у дизайні. Чому колір може бути дуже сильним інструментом; як він може захопити, викликати певну емоцію чи переконати когось у чомусь. Наприклад, червоний колір може асоціюватися із пристрастю чи силою, а зелений – зі світом та спокоєм. Теорія кольору також розглядає різні фактори, які необхідно враховувати при виборі кольору для дизайну. Вміння правильно вибрати колір та використовувати його потенціал – ознака успішного дизайнера.

У теорії кольору є й інша сторона – це ряд технічних вимог щодо застосування кольору в готовому дизайні. Вони змінюються в залежності від ряду факторів, наприклад, чи є дизайн цифровим або друкованим. Технічні характеристики кольору включають змішування кольорів (адитивне або субтрактивне), колірні системи (RGB, CMYK, Lab і т. д.) і колірну гаму.

Дизайн-мислення

Дизайнерське мислення, також відоме як дизайн, орієнтований на людину, полягає в тому, щоб поставити користувача на перше місце та створити дизайн для конкретної цільової аудиторії. Інакше кажучи, графічний дизайнер ставить себе на місце людини, яка використовуватиме та взаємодітиме з його дизайном.

Дизайн-мислення можна розбити на кілька ключових етапів:

Співпереживання: дизайнеру потрібно зрозуміти цю людину, її симпатії, антипатії і те, на що вона добре відреагує.

Визначення: необхідно визначити проблему, яку потрібно вирішити за допомогою дизайну.

Ітерація: проведення мозкового штурму кількох ідей з метою того, як вирішити ці проблеми.

Прототип: вирішити, як виглядатимуть ці ідеї, і створити їх.

Тест: протестувати дизайн для передбачуваної аудиторії, щоб з'ясувати, що спрацювало, а що ні.

Графічні елементи

Дизайнери повинні знати, як зробити графічний елемент, що впізнається, і вміти використовувати його в дизайні.

Графічні елементи є комбінацією ліній і форм – часто деякі зразки включають роботу з лініями, візерунками, текстурами і шрифтами. При помірному використанні графічні елементи можуть бути використані для створення різних варіантів та інтересу до дизайну або створення ієрархії, щоб провести глядача через дизайн.

Різниця між графічним елементом та ілюстрацією в тому, що графічні елементи в основному мають декоративний характер, а ілюстрація призначена для передачі повідомлення або концепції.

Переваги знання теорії дизайну

Основа будь-якого успішного дизайну – це здатність поєднувати форму (принципи дизайну тощо) та функцію (мета дизайну), і саме такі знання нам дає теорія дизайну. Але необхідно пам'ятати, що з погляду професійного підходу, будь-якому дизайнеру потрібна не тільки теорія, а й практичні знання у сфері дизайну, щоб створювати ефективні рішення.

Бути хорошим дизайнером – це більше, ніж просто знати програмне забезпечення, це означає розуміти теорію, що лежить в його основі, і те, як це має вплинути на ваші рішення та результати.

Теорія дизайну також дозволяє дизайнеру переконливо та красномовно розповідати про свої проекти і як теоретичні рішення призводять до обраного ним результату, а не порожні пояснення. Ця здатність стане в нагоді протягом усієї

кар'єри дизайнера – від обговорення вашого портфоліо на першій співбесіді до представлення дизайн-проекту новому великому замовнику.

Незалежно від того, чи створюєте ви роботу у сфері айдентики, ілюстрацію чи дизайн реклами, основи теорії дизайну є дуже важливими для будь-якого дизайнера. Коли існує розуміння важливості теорії дизайну, ви можете створювати більш ефективну, привабливу та цінну роботу для себе та своїх клієнтів.

Графічні дизайнери працювали з теорією дизайну набагато раніше появи програмного забезпечення. І якщо ви сьогодні використовуєте олівець або Photoshop та Illustrator, ці принципи мають бути частиною вашого процесу проектування та креативу.

Теорія дизайну у реальному світі

Безперечно, будь-який дизайнер повинен і може використовувати теорію дизайну в повсякденній реальності. Її застосування важливо тим, що вона дає можливість розпізнавати рішення, прийняті вами, перенаправляти різні творчі шляхи до більш осмисленого висновку і, найголовніше, успішно використовувати це у своїх власних проектах.

Список використаних джерел:

1. Куленко М. Я. Основи графічного дизайну : підручник / М. Я. Куленко; за ред. Є. А. Антоновича. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Київ: Кондор, 2015. – 544 с.
2. Дизайн: словник-довідник / Ін-т проблем сучасн. мист-ва НАМ України ; [за ред. М. Яковлєва]. – Київ : Фенікс, 2010. – 384 с.
3. Близнюк М. М. Інформаційно-комп'ютерні технології: мистецький аспект / – Київ : Каравела, 2006. – 272 с
4. Папанек В. Дизайн для реального світу. Київ : ArtHuss, 2020. 480 с.
5. Шон Адамс. Як дизайн спонукає нас думати. Київ : ArtHuss, 2022. 256 с.